

Arbejdsgruppe 2: Børn som pårørende i rehabiliteringen

Filmmanus

(Kære kommune)

Når et barn oplever, at en nær person bliver syg eller får en funktionsnedsættelse, så vil det i høj grad påvirke barnets hverdag.

I Danmark anslås det, at mindst 30.000 børn har en søskende med en psykisk sygdom¹, at 130.000 børn og unge i dag lever med en alvorligt syg forælder² og at op mod 310.000 børn og unge i Danmark vokser op med en far eller mor med psykisk sygdom, svarende til hvert fjerde barn³. Børn, der er pårørende, oplever i højere grad psykiske vanskeligheder end andre børn⁴.

I 2012 udgav Sundhedsstyrelsen nogle anbefalinger til sundhedspersoners møde med pårørende til alvorligt syge. Her skriver de, at "Mange familier klarer omstillingen til at have et sygt medlem godt, men nogle familier har svært ved;

- at kommunikere åbent om sygdomsrelaterede emner,
- at klare den nødvendige justering af roller i familien,
- at acceptere hinandens forskellige måder at reagere på og
- at klare konflikter hensigtsmæssigt."⁵

Når en familie er i krise, er det vigtigt, at der er andre voksne, som træder til, hvor det er nødvendigt. For at børn kan trives, skal forældre og det nære netværk kunne håndtere hverdagen. Der skal derfor være fokus på familien, og om familien – som et hele – kan klare den situation, de er blevet sat i.

Det er meget forskelligt, hvor meget børn ved og forstår om den sygdom eller funktionsnedsættelse, som deres forældre, søskende eller bedsteforældre, har. (Undersøgelser viser, at får børn ikke alderssvarende viden omkring pårørendes diagnose eller sygdom, så er der en risiko for, at de selv fylder hullerne med information, som de selv kan finde eller deres egne tolkninger.⁶ (OBS læs referencen – kan den anvendes her?))

Det kan være tungt at tale om svære ting og tit vil forældre gerne skåne deres børn for for meget information. Men det er også vigtigt for børn at vide, hvad der foregår. Forældre skal klædes på til at samtale med deres børn om det, der er sket, hvad der kommer til at ske og hvordan barnet/den unge tænker om det.

Børn kan nemt tro, at de er de eneste i verden, der oplever alvorlig sygdom i hjemmet. De skal have hjælp til at tale om det, de oplever – gerne sammen med andre børn i samme situation. Det kan hjælpe, at kunne spejle sig i andre børn og unge, som oplever eller har oplevet noget lignende.

For at børn, der er pårørende, kan få den rette hjælp, skal der være voksne, der ser dem og møder dem, hvor de er. Vi vil gerne invitere jer til at tænke over, hvordan I kan hjælpe børn, der er pårørende, i jeres kommune?

Se mere i følgematerialet til denne video. Her kan I se et forslag til en afgrænset proces for kortlægning af tilbud i jeres kommune.

¹ <https://www.sundhedsstyrelsen.dk/da/en-af-os/livet-med-psykisk-lidelse/paaroerende/boern>

² <https://www.rigshospitalet.dk/raad-og-rettigheder/Patientguiden/paaroerende/Sider/Boern-som-paaroerende-saad-an-passar-du-godt-paa-dem.aspx>

³ <https://psykiatrifonden.dk/goer-vi/projekter-kampagner/kombu>

⁴ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2012/Publ2012/Anbefalinger-til-sundhedspersoners-m%C3%B8de-med-p%C3%A5r%C3%B8rende-til-alvorlig-syge.ashx>

⁵ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2012/Publ2012/Anbefalinger-til-sundhedspersoners-m%C3%B8de-med-p%C3%A5r%C3%B8rende-til-alvorlig-syge.ashx> s. 37

⁶ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1750946711000341?via%3DIhub> – om søskende til børn med ASF.

Tekst til følgemateriale

Dagsordenspunkt og drøftelse

Når børn er pårørende kan hele familiesituationen være i krise. En forælder kan være alvorligt syg, en søskende kan have fået en diagnose eller der kan være andre omstændigheder i spil, som ændrer barnets liv mærkbart.

Når familien er i krise, er det vigtigt, at der er andre voksne, som træder til, hvor det er nødvendigt. I denne drøftelse vil vi invitere jer ind til at tale om, hvordan I kan gøre noget i netop jeres kommune.

Opsporing

Aktivitet

Opfølgning

Med udgangspunkt i disse tre faser (opsporing, aktivitet og opfølgning), skal I først kortlægge, hvad I allerede gør i jeres kommune. Her efter skal I drøfte, hvordan I kan opspore børn og unge i målgruppen, hvilke aktiviteter i allerede har adgang til eller kan oprette, og slutteligt hvordan I systematisk kan følge op på barnets/den unges behov for hjælp.

Kortlægning: Hvem gør noget og hvor findes der allerede procedurer?

Måske er der allerede nogen i jeres organisation, der har en plan for, hvad de gør, hvis der er børn, der er pårørende. Eller måske findes der aktiviteter i andre teams eller afdelinger, som vil kunne spille ind i jeres arbejde med børn som pårørende. Begynd derfor med at kortlægge det eksisterende arbejde med børn som pårørende;

- Strategier og handleplaner
 - Har I allerede strategier eller handleplaner omkring børn, der er pårørende?
 - Hvis ja, hvad står der i dem? Kan I evt. understøtte det arbejde, der skitseres der?
- Hvem gør allerede noget og hvad gør de?
 - Opsporing: Er der fx nogen, der allerede har mulighed for at indhente information eller som modtager information, hvis der er et barn, der er pårørende til fx somatikken, psykiatrien eller sociale problemstillinger.
 - Aktivitet: Er der teams eller afdelinger, som allerede udbyder aktiviteter, som kan hjælpe børn og unge, der er pårørende? Fx har flere kommuner både skilsmisse- og sorggrupper, der afholdes på det almene område – kan dette arbejde udbredes, eller kan det spille ind i et bredere arbejde med børn som pårørende? Er der evt. en aktivitet, som I kan henvise børn, der er pårørende, til?

Opsporing: Hvordan får vi information om, at der er børn, der er pårørende?

For at hjælpe børn, der er pårørende, skal I først og fremmest kunne opspore dem. Tænk derfor over;

- Har vi adgang til information om, at børn er pårørende? Hvor kommer denne information hen i jeres kommune?
- Hvem kunne tænkes at have den information i jeres organisering?

Det er muligt, at det er nødvendigt med et detektivarbejde, for at få fastlagt allerede etablerede arbejdsgange og samarbejder på tværs af region og kommune.

Aktivitet: Hvilke aktiviteter kan vi sætte i værk for børn, der er pårørende?

- Hvad kan vi, i vores team/afdeling, gøre for at hjælpe børn, der er pårørende?
- Hvad kan andre afdelinger gøre for at hjælpe børn, der er pårørende?
- Hvordan kan vi være med til at skabe overblik over tilbud til børn, der er pårørende, i vores kommune?

Opfølgning: Hvordan følger vi op på barnets/den unges behov for hjælp?

- Hvordan kan vi, i vores kommune, bedst følge op på børn, der er pårørende?